

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
менеджменту

**Проблеми та перспективи розвитку
фінансово-кредитної системи
України**
**Problems and Prospects for the Development of the Financial
and Credit System**

Матеріали
VIII Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 4-5 грудня 2023 року)

Суми
Сумський державний університет
2023

УДК 336.71(477)
П78

*Рекомендовано вченою радою
Сумського державного університету
(протокол № 5 від 22 грудня 2023 р.)*

П78 Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (Суми, 4-5 грудня 2023 року) / за заг. ред.: Л. Л. Гриценко, І. В. Тютюнник. Суми : Сумський державний університет, 2023. – 80 с.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України» містять результати наукових досліджень присвячених пошуку системного вирішення мультидисциплінарних проблем в галузі розвитку фінансово-кредитної системи, публічних і корпоративний фінансів, міжнародних інтеграційних процесів у фінансовому секторі.

Для науковців, науковців, студентів, аспірантів, представників бізнесу та громадських організацій і вищих навчальних закладів та широкого кола читачів.

The materials of the International scientific and practical conference "Problems and Prospects for the Development of the Financial and Credit System" provide the results of scientific research focused on the search for a systematic solution to multidisciplinary problems in the field of development of the financial and credit system, public and corporate finance, international integration processes in the financial sector.

For scientists, researchers, students, postgraduates, representatives of business and public organizations and higher education institutions and a wide range of readers.

УДК 336.71(477)

© Колектив авторів, 2023

© Сумський державний університет, 2023

ЗМІСТ

<i>Олександра Золотар</i>	Цифрова трансформація банківського сектору України.....	5
<i>Наталія Пігуль</i> <i>Євгеній Пігуль</i>	Фактори впливу на економічну безпеку держави.....	7
<i>Костянтин Завражний</i> <i>Анжеліка Кулик</i> <i>Максим Соколов</i>	Цифрові валюти: виклики та можливості для фінансової системи.....	9
<i>Євгенія Мордань</i> <i>Віктор Марінченко</i>	Сучасні тенденції розвитку фінансового кібершахрайства в умовах війни.....	12
<i>Іван Охріменко</i>	Основні тенденції в інструментарії дослідження економічних процесів.....	16
<i>Liudmyla Riabushka</i> <i>Olena Zhuravka</i> <i>Yulia Kulikova</i>	Modern trends in assessing individual credit bank's risk.....	20
<i>Ганна Салтикова</i> <i>Анна Омельченко</i>	Економічна додана вартість в рамках концепції вартісно-орієнтованого управління.....	23
<i>Лариса Гриценко</i> <i>Ігор Касьян</i> <i>Євген Карнаух</i>	Фінансовий контролінг в контексті ефективного управління підприємством.....	25
<i>Olena Zhuravka</i> <i>Anastasiia Saiko</i> <i>Anton Zhuravka</i>	Modern trends in the development of digital technologies in insurance	27
<i>Олена Кравченко</i> <i>Вікторія Колесник</i>	Особливості обліку основних засобів бюджетних установ: вітчизняній та зарубіжний досвід.....	31
<i>Анастасія Кільдей</i> <i>Олександр Кушнерьов</i> <i>Віталія Койбічук</i>	Роль та ефективність використання нейронної мережі у вдосконаленні аналізу, класифікації та управління відгуками на товари.....	36
<i>Назар Фененко</i> <i>Віталія Койбічук</i>	Використання інноваційних підходів прогнозування для аналізу впливу економічних факторів на ринок нерухомості України.....	40
<i>Олена Кравченко</i> <i>Альона Бадай</i>	Особливості нарахування заробітної плати на підприємствах в сучасних умовах господарювання та шляхи його вдосконалення.....	44

<i>Olena Zhuravka</i> <i>Iryna Vosak</i>	Development of medical assistance in Ukraine.....	49
<i>Артем Півень</i> <i>Олександр Кушнерьов</i> <i>Віталія Койбічук</i>	Використання машинного навчання для створення текстової інформації на основі аналізу фінансових звітів компаній	52
<i>Людмила Захаркіна</i> <i>Аліна Марку</i>	Функціонування системи публічних закупівель в Україні в умовах дії правового режиму воєнного стану.....	56
<i>Олеся Мірошниченко</i> <i>Єлизавета Агафонова</i>	Управління рівнем беззбитковості на виробничому підприємстві.....	59
<i>Олеся Мірошниченко</i> <i>Юлія Пуговкіна</i>	Управління витратами на підприємстві ресторанного бізнесу та шляхи їх оптимізації.....	63
<i>Ольга Осадча</i> <i>Ярина Самусевич</i>	Оцінка забезпечення компенсаційного ефекту для навколишнього природного середовища діяльності екологічних інспекцій в Україні	66
<i>Надія Дехтяр</i> <i>Владислав Шенкаренко</i>	Прибуток банку та фактори впливу на нього	70
<i>Надія Дехтяр</i> <i>Євгеній Азаров</i>	Особливості управління непрофільними активами підприємства	72
<i>Serhii Tiutiunuk</i>	Green energy investments: global trends and perspectives.....	75
<i>Alisa Movchan</i>	Financial market in the digital economy.....	78

ОСОБЛИВОСТІ НАРАХУВАННЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

*Кравченко Олена Володимирівна,
к.е.н., доцент,*

*Бадай Альона Валеріївна,
здобувач освіти,*

Сумський державний університет, м. Суми

Розрахунки з нарахування та оплати праці є властивими для всіх суб'єктів господарювання, незалежно від їхнього розміру, форми власності, галузі, в якій функціонують, видів їх діяльності чи систем оподаткування. Винагорода за працю в частині заробітної плати є ключовим фактором, що впливає на підвищення зацікавленості працівників у своїх досягненнях, розширення обсягів та покращення якості асортименту продукції підприємства і виступає найефективнішим стимулом для якісного виконання роботи.

Проблеми, пов'язані з особливостями нарахування заробітної плати на підприємствах, досліджувалися в роботах численних вітчизняних науковців, таких як: О.С. Безпалько, Л.С. Герасимчук, О. Грیشнова, А. Загородній, В. Сьомченко, Р.Е. Островецька, Т.Ф. Плахтій та інші. Незважаючи на значний прогрес, досягнутий науковцями у висвітленні сутності методики організації обліку розрахунків за оплату праці, її практичне застосування на підприємстві вимагає комплексного підходу, який враховує останні зміни в чинному законодавстві. Важливо зауважити, що дотримання всіх нормативно-правових актів та внутрішніх регламентів підприємства вимагає правильного їх розуміння та систематизації з метою оптимізації витрат часу бухгалтерії, уникнення помилок при нарахуванні всіх передбачених виплат працівникам.

Організація системи оплати праці базується на різноманітних правових і нормативних актах, таких як: законодавчі акти, міжнародні стандарти, генеральні угоди на національному, галузевому (міжгалузевому) та територіальному рівнях тощо. Ключовим нормативно-правовим актом, який визначає та регулює трудові відносини в Україні є Кодекс законів про працю України (КЗпП) [1]. Його основна спрямованість полягає в установленні норм і правил, що стосуються оплати праці та інших аспектів трудових правовідносин.

Основні принципи державного регулювання оплати праці визначаються законодавчими актами країни і орієнтовані на створення справедливих та стійких умов праці для всіх верств населення.

Згідно з чинним законодавством України, держава може впливати на:

- розмір мінімальної заробітної плати (для забезпечення соціального захисту та гідних умов життя найманих працівників);
- умови та розміри оплати праці для керівників державних підприємств, а також для працівників установ і організацій, що фінансуються або субсидуються з бюджету (для забезпечення прозорості та ефективності управління державними підприємствами);
- ставки оподаткування доходів працівників.

Слід відзначити, що розмір мінімальної заробітної плати встановлюється Верховною Радою України, як правило, один раз на рік у законі про Державний бюджет України. Це робиться з урахуванням пропозицій, які виникають в результаті переговорів між представниками професійних спілок, власників або уповноважених ними органів, що об'єдналися для проведення колективних переговорів та укладення генеральної угоди.

У законодавстві України, зокрема в Законі "Про оплату праці" [2], передбачено використання різних систем оплати, що формуються на основі оцінок складності, виду виконуваних робіт, а також рівня кваліфікації працівників. Зазвичай, для визначення розміру заробітної плати використовують дві основні форми оплати праці: погодинну та відрядну. Кожна з цих форм має свою власну класифікацію та розподіл за видами. Використання відрядної форми оплати праці передбачає, що заробіток працівника прямо корелює з обсягом виконаної ним роботи, а при застосуванні погодинної форми оплати праці розрахунок заробітної плати працівника залежить від реального часу, який він витрачає на виконання своїх посадових обов'язків та попередньо встановленої норми оплати за одиницю робочого часу.

В сучасних умовах особливу вагу набуває продуктивність роботи окремого працівника, оскільки від неї залежить загальний результат виробництва. З метою підвищення ефективності та мотивації працівників, виявляється тенденція переходу до персональних систем оплати праці, які акцентують увагу на оцінці індивідуальних досягнень. Вибір системи оплати праці повністю залежить від роботодавця, але він обов'язково має обговорюватися з працівником у порядку, встановленому законодавством. Обрання конкретної форми залежить від загальних умов, таких як: рівень технічної оснащеності виробництва; особливості технологічного процесу та організації праці; ступінь використання виробничих потужностей і обладнання, а також стан нормування праці та інші фактори. Різні системи оплати дозволяють підприємствам вибирати та налаштовувати підходи відповідно до їхніх потреб та стратегічних завдань.

За допомогою рахунків бухгалтерського обліку можна забезпечити достовірне та однакове для всіх відображення господарських операцій, що

дозволить забезпечити порівняність показників обліку окремих організацій, підприємств і навіть різних галузей народного господарства.

Для обліку розрахунків з оплати праці використовується рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам». За кредитом цього рахунка реєструються нарахування виплат, що належать працівникам, а за дебетом – погашення заборгованості роботодавців за нарахованими сумами та утримання податку на доходи фізичних осіб, військового збору та інших обов'язкових утримань.

Згідно із Інструкцією щодо використання Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій для підприємств і організацій, рахунок 66 має наступні субрахунки:

- 661 «Розрахунки за заробітною платою» (застосовується для обліку нарахування й виплати основної заробітної плати та інших виплат, які включаються до фонду оплати праці, а також обліку сум утримань із заробітної плати);
- 662 «Розрахунки з депонентами» (призначений для обліку нарахованих, але не одержаних в строки сум депонованої заробітної плати);
- 663 «Розрахунки за іншими виплатами» (застосовується для обліку нарахування й виплати робітникам інших виплат, які не включаються до фонду оплати праці).

При проведенні нарахувань оплати праці бухгалтер реєструє записи по кредиту рахунку 661 та по дебету рахунків, на які може відноситися оплата праці (наприклад, рахунки 23, 91, 92, 93 тощо). Важливо пам'ятати, що коректний облік витрат на оплату праці є не лише вимогою законодавства, але й джерелом надійної інформації для ефективного управління цими витратами та стимулом для підвищення продуктивності праці.

Облік заробітної плати та розрахунків відрахувань податків і внесків становить один з ключових елементів ведення обліку на підприємстві, займаючи вагомe місце в загальній структурі обліку підприємницької діяльності. Одним із напрямів успішного вирішення завдань обліку розрахунків з оплати праці є використання різних комп'ютерних програм для автоматизації обліку. Використання автоматизованої системи обробки облікової інформації дає змогу не тільки скоротити час розрахунків і обліку оплати праці, а й із найменшими затратами у визначені терміни одержувати інформацію, що необхідна для управління підприємством [5].

На сучасному ринку існує велике різноманіття програмних продуктів для автоматизації бухгалтерського обліку, які підприємства можуть обирати залежно від власних потреб. При виборі програмного забезпечення для автоматизації обліку розрахунків з оплати праці, слід ретельно аналізувати його можливості та якість в автоматизації таких аспектів, як:

- формування та обробка первинних документів з обліку робочого часу та виробітку;
- розрахунок лікарняних, відпускних, компенсацій, простоїв, відряджень;
- аналітичний та синтетичний облік розрахунків з оплати праці;
- оподаткування заробітної плати;
- формування, підписання та подання звітів до контролюючих органів.

Провівши комплексне дослідження, можемо виділити такі найбільш поширені та вживані вітчизняні бухгалтерські програми для ведення бухгалтерського обліку, в т. ч. в частині розрахунків з оплати праці, як:

- Dilovod (український онлайн-сервіс для ведення управлінського, бухгалтерського обліку та складання звітності. Має влаштовані готові інтеграції. Містить в собі комплекс необхідних модулів, таких як: облік коштів, взаєморозрахунків, закупівлі, продажу, складського обліку, кадрового обліку та розрахунку зарплати, здача звітності тощо);

- SMARTFIN.UA (програма для бухгалтерів та підприємців, у якій є всі необхідні інструменти для ведення бухгалтерського обліку: нарахування та виплата заробітної плати, розрахунок лікарняних, відпускних, компенсацій, простоїв, відряджень, суми податків, формування кадрових документів, облік робочого часу, автоматична побудова графіків будь-якої складності, формування, підписання та подання звітів до контролюючих органів тощо. Також містить в собі влаштовані готові партнерства та інтеграції);

- MASTER: Бухгалтерія (український аналог 1С. Бухгалтерська платформа з конфігураціями для різних галузей. Має модульну структуру. Дана програма автоматично формує податкову та статистичну звітність з розрахунків оплати праці, тож її використання на підприємстві сприятиме вирішенню багатьох проблем обліку);

- BOOKKEEPER (сучасна онлайн бухгалтерія, що дозволяє вести облік діяльності, складати та подавати звітність підприємств та ФОП усіх систем оподаткування. Присутні операції обліку: продаж та придбання, облік запасів та виробництво, каса та банк, розрахунки по зарплаті та за договорами ЦПХ тощо. Передбачена можливість ведення обліку декількох юридичних осіб в одній базі програми).

Від якісно організованого процесу обліку оплати праці залежать точність, своєчасність та повнота розрахунків з персоналом, а також забезпечення продуктивності праці. Впровадження та модернізація автоматизованих систем обліку створює можливість скорочення часу, необхідного для проведення розрахунків за оплату праці, що призводить до підвищення точності облікової інформації та уникнення помилок, завдяки зменшенню обсягу ручних операцій.

Отже, враховуючи вищенаведене, можемо зазначити, що автоматизація розрахунків з оплати праці, а також своєчасне врахування змін у законодавстві та нормативних актах, які регулюють оплату праці, є важливими напрямками удосконалення обліку розрахунків оплати праці на будь-якому підприємстві.

Список використаних джерел

1. Кодекс законів про працю України. Редакція від 27.02.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
2. Закон України «Про оплату праці» редакція від 13.02.2020 ВВР., 1995., №17., ст.121. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>
3. Демина М. В. (2020) Оплата праці в сучасному суспільстві. Молодий вчений. № 20 (310). С. 456-459.
4. Пеняєва О. Л. (2019) Окремі аспекти організації оплати праці. Вісник академії знань. № 34 (5). С. 248-253
5. Подмешальська Ю. В., Панченко А. М. (2020) Удосконалення організації обліку заробітної плати. Інвестиції: практика та досвід. № 1. С. 58–63
6. Каткова Н.В., Маслова К.В. Особливості обліку оплати праці в сучасних умовах та шляхи його вдосконалення. Економіка та суспільство. 2019. № 8. С. 762-767.